Notitie wetgeving Passend onderwijs

Juni 2009

1. Inleiding

In het overleg in december 2008 met de Kamer heb ik toegezegd om de fasering van de invoering Passend onderwijs nader uit te werken. Met voorliggende notitie wordt invulling gegeven aan die toezegging. Ik verwacht dat deze notitie de helderheid geeft waar zowel de Kamer als het onderwijsveld om heeft gevraagd.

De inzet is om in 2011 de eerste fase wetgeving Passend onderwijs in werking te laten treden. Dat is weliswaar een belangrijke stap in de ontwikkeling naar Passend onderwijs maar het is niet zo dat de ontwikkeling in het veld dan al volledig 'klaar' moet zijn. Er wordt op dat moment een aantal mijlpalen gerealiseerd om de kwaliteit van het (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so) te verbeteren en wordt regionaal één loket gerealiseerd, maar daarmee is het proces niet af. We zijn immers nu al gestart met activiteiten om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren en dat traject loopt ook na de invoering van de eerste fase wetgeving nog door. Zo ook voor de inrichting van één loket. In 2011 wordt regionaal weliswaar één loket ingericht, maar dat gaat dan volgens het zogenaamde 'front- backofficemodel'. Dit betekent dat er regionaal één herkenbaar aanspreekpunt is voor ouders en leerkrachten waar het gaat om de indicatiestelling binnen het onderwijs maar achter het loket blijven de huidige indicatieorganen de indicaties uitvoeren.

In deze notitie wordt eerst ingegaan op de kwaliteit van het onderwijs en de aanpassingen die in de Wet op de expertisecentra (WEC) nodig zijn om de kwaliteitsverbetering te realiseren. In deel twee van deze notitie wordt ingegaan op de vorming, samenstelling en taken van de regionale netwerken. Deze notitie wordt afgesloten met een overzicht van de planning (wat wordt wanneer wettelijk verankerd)

2. Kwaliteit van het (voortgezet) speciaal onderwijs

In Nederland hebben ruim 100.000 leerlingen een indicatie voor (v)so/ lgf. Circa 35.000 van deze leerlingen volgen regulier onderwijs met een rugzakje (lgf), circa 38.000 leerlingen bevinden zich in het speciaal onderwijs, en circa 32.000 in het voortgezet speciaal onderwijs.

Het (v)so wordt geregeld in de Wet op de expertise Centra (WEC) en kenmerkt zich door een grote variëteit aan leerlingen. Het betreft leerlingen die ondanks hun auditieve, visuele of fysieke beperkingen of (gedrags)stoornis goed in staat zijn een regulier diploma te halen. Maar het (v)so biedt ook onderwijs aan leerlingen met verstandelijke beperkingen die hiertoe meestal niet in staat zijn, en beter af zijn met directe voorbereiding op de arbeidsmarkt of (arbeidsmatige)dagbesteding. Ook voor jongeren met een psychische stoornis of gedragsproblemen kan een (niet-schoolse) arbeidsgerichte leerweg de beste oplossing zijn. Deze leerlingen zijn met de juiste begeleiding echter ook vaak in staat een regulier diploma te behalen. Leerlingen verschillen kortom erg in hun beperking, maar ook in de mogelijkheden die zij hebben na het speciaal onderwijs. Grosso modo zijn zij onder te verdelen naar drie categorieën:

- leerlingen die direct doorstromen naar de arbeidsmarkt;
- leerlingen die met extra begeleiding in het vso een regulier diploma voortgezet onderwijs of mbo kunnen halen en door kunnen stromen naar het regulier voortgezet onderwijs of vervolgonderwijs;
- leerlingen die doorstromen naar (arbeidsmatige-) dagbesteding.

2.1. Aanpassingen WEC

De huidige wetgeving houdt onvoldoende rekening met de sterk verschillende groepen leerlingen in het (v)so. De groepen zijn niet afzonderlijk geformuleerd en ook het einddoel in de vorm van uitstroomprofielen worden niet benoemd. De huidige wet- en regelgeving is met name gerelateerd aan de Wet op het primair onderwijs. Met name het voortgezet speciaal onderwijs is daarom in hoofdzaak algemeen vormend van aard en niet gericht op doorstroom naar vervolgonderwijs of de uitoefening van een beroep. Ook biedt de wet te weinig richting aan scholen over hoe zij het onderwijs doelgericht kunnen inrichten. Mede hierdoor beoordeelt de Inspectie van het onderwijs ongeveer de helft van de scholen voor (v)so als zwak tot zeer zwak.

Ik vind daarmee het recht op goed onderwijs voor geïndiceerde leerlingen die (v)so volgen onvoldoende gewaarborgd. Te weinig leerlingen behalen via deze route een startkwalificatie, te veel leerlingen doen een beroep op een uitkering als de Wajong en zitten thuis.

Voor zorgleerlingen die regulier onderwijs volgen met extra ondersteuning volgen onderwijs zoals dat is geregeld in de daar geldende wetten (Wet op het primair onderwijs en de Wet op het voortgezet onderwijs). Dit betekent dat het onderwijs toe leidt naar kerndoelen, exameneisen en eindtermen. Passend onderwijs leidt dan ook niet tot wijziging van de sectorwetten op dit punt. De WEC moet wel worden aangepast om voor alle leerlingen een passend eindperspectief en bijbehorend document te borgen.

Ik stel daarom voor de WEC zo aan te passen dat:
a) de doelgerichtheid van het (v)so wettelijk verankerd is;
b) met name het vso meer ruimte krijgt om in onderwijsinrichting in te spelen op de variëteit;
c) helder is welke diploma's en certificaten deze leerlingen op welke manier waar kunnen behalen;
d) er sprake is van een efficiënte en effectieve kwaliteitsbewaking en verantwoording.

Het vaststellen en bewaken van het ontwikkelingsperspectief wordt binnen zowel het so als het vso een vanzelfsprekendheid.

Concreet houdt dit de onderstaande wijzigingen in.

2.1.1. (Voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so)

Kerndoelen en referentieniveaus

De opbrengstgerichtheid van het (v)so wordt bevorderd door:

- het van kracht worden (so) en ontwikkelen en invoeren (vso) van de kerndoelen;

- het invoeren van referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen voor ook leerlingen die speciaal onderwijs volgen, met uitzondering van leerlingen zml/mg.

Ontwikkelingsperspectief
Scholen voor (v)so worden wettelijk verplicht het ontwikkelingsperspectief van leerlingen objectief, valide en betrouwbaar vast te stellen. Het ontwikkelingsperspectief dient als basis voor een plan, waarin beschreven staat op welke wijze toegewerkt wordt naar een voor dié leerling passend door- of uitstroomprofiel (behalen diploma, uitstroom naar arbeid of arbeidsmatige dagbesteding), en de maximale benutting van zijn of haar mogelijkheden. De ontwikkeling van de leerling wordt gedurende de hele schoollperiode gevolgd. Regelmatig, maar minstens één maal per jaar, wordt het ontwikkelingsperspectief en het daaruit volgend individueel plan geëvalueerd en geactualiseerd. In de huidige wetgeving zijn reeds artikelen opgenomen over voortgangsrapportages, handelingsplanning en onderzoeken. Deze artikelen worden naar bovenstaand inzicht gemoderniseerd en waar nodig aangevuld. Continuïteit van betrokkenheid van de ouders is daarbij een uitgangspunt.

Drie uitstroomprofielen
Om recht te doen aan de variëteit van de leerlingen worden drie uitstroomprofielen vastgesteld:
1. Behalen van een regulier diploma of doorstromen naar vervolgonderwijs
   Alle leerlingen die daartoe in staat zijn behalen op of via het vso een regulier diploma (voortgezet onderwijs of mbo) of stromen terug naar het regulier onderwijs. Het behalen van de reguliere diploma's gebeurt onder verantwoordelijkheid van de voortgezet onderwijs- en mbo-instellingen; indien een school voor vso voldoet aan de inrichtings- en examenvoorschriften van het vo kan de school ook zelf examens afnemen en diploma's vo verstrekken. Na het behalen van het reguliere diploma stromen leerlingen door naar vervolgonderwijs of arbeid.
2. Uitstroom naar arbeid, zonder regulier diploma
   Leerlingen die niet in staat zijn een regulier diploma te halen, maar wel duurzaam op de arbeidsmarkt kunnen participeren, worden hiertoe door middel van o.a. praktijklessen en stages zo goed mogelijk voorbereid. De leerlingen ontvangen een landelijk en (voor de arbeidsmarkt) herkenbaar vso-diploma/ getuigschrift waarin bereikte competenties, kennis en vaardigheden op terreinen als Nederlandse taal, rekenen/ wiskunde en sociale vaardigheden zijn opgenomen. Kerndoelen en referentieniveaus vormen hiervoor de basis. Voor leerlingen waarvoor dit mogelijk is wordt dit aangevuld met een branchecertificaat waarmee ze beter toegang hebben tot de arbeidsmarkt;
3. Uitstroom naar (arbeidsmatige) dagbesteding
   Leerlingen die niet in staat zijn duurzaam op de arbeidsmarkt te participeren stromen door naar arbeidsmatige dagbesteding. Ook zij ontvangen een landelijk herkenbaar vso-diploma/ getuigschrift waarin ontwikkelde competenties en vaardigheden zijn vastgelegd.

Symbiose en samenwerking
Na vaststelling van het ontwikkelingsperspectief van de individuele leerling kan blijken dat de (v)so school onvoldoende faciliteiten heeft om de leerling zelfstandig tot het gewenste uitstroomprofiel te leiden. Voor deze leerlingen zijn diverse routes beschikbaar:
1. De huidige symbiose regeling maakt het mogelijk dat een leerling die ingeschreven staat in het (v)so een deel van het onderwijs volgt in het basisonderwijs (bao), het speciale basisonderwijs (sbo), het vo of het mbo. Hoe de samenwerking vorm wordt gegeven bepalen scholen zelf, en leggen zij vast in een schriftelijke overeenkomst. De huidige mogelijkheden tot symbiose blijven bestaan;
2. Scholen kunnen, als zij zelf niet de faciliteiten daarvoor in huis hebben, samenwerken met scholen voor regulier onderwijs om leerlingen toe te leiden naar een regulier diploma vo of mbo. Voor leerlingen die direct worden toegeleid naar de arbeidsmarkt moet juist veel meer ruimte komen voor praktijkvakken en stages. In dat geval is er in plaats van sprake van samenwerking met andere scholen sprake samenwerking met het lokale en regionale bedrijfsleven. Uitgebreide stages gelden dan ondubbelzinnig als onderwijstijd, mits die stages aan nader te bepalen kwaliteitseisen voldoen.
3. Scholen voor (v)so kunnen clusteroverstijgend samenwerken om (op regionaal niveau) bepaalde onderwijsprogramma's efficiënt en effectief aan te bieden; dat geldt voor onderwijs

dat toeleidt naar de drie uitstroomprofielen –niet elke (v)so-school hoeft elk uitstroomprofiel zelf aan te bieden, wel moet het op regionaal niveau voldoende beschikbaar en toegankelijk zijn- en voor speciale opleidingen, zoals bijvoorbeeld opleidingen in de groenvoorziening of vervoer.

NB Kwaliteit, ook van het leren-in-het-bedrijf en van de resterende dagen op school staan voor mij voorop. Leren in het bedrijf is een volwaardige leerroute en kan en mag niet verworden tot het afschuiven van verantwoordelijkheden of stages die de facto niet meer dan tijdverdrijf zijn.

Diplomering
Voor het vso bestaan de volgende mogelijkheden tot afsluiting en diplomering:
1. Diplomagerichte leerweg
- Via symbiose (leerlingen schrijven zich in als extraneï): de school voor regulier vo of mbo reikt het diploma uit;
- Via staatsexamen: de staatsexamencommissie reikt het diploma uit;
- De school voor vso neemt zelf examen af en reikt het diploma uit; Deze mogelijkheid geldt uitsluitend voor diploma's voortgezet onderwijs. Voorwaarde is dat de school voldoet aan de inrichtings- en examenvoorschriften voortgezet onderwijs;

2. Arbeidsmarktgerichte leerweg
De school voor vso reikt het vso-diploma uit; voor leerlingen waarvoor dit mogelijk is reikt de branche een branchecertificaat uit;

3. (Arbeidsmatige) dagbesteding
De school voor vso reikt het vso-diploma/getuigschrift uit.

Transitie en nazorg
Bij het verlaten van de school worden scholen voor (v)so verplicht een transitiedocument op te stellen ten behoeve van de ontvangende school, werkgever, UWV, sociale werkvoorziening of (arbeidsmatige) dagbesteding. In het transitiedocument is opgenomen wat de mogelijkheden van de leerling zijn, en waar zijn of haar beperkingen liggen. Het transitiedocument is onderdeel van het vso-diploma/ getuigschrift of is een separaat document voor leerlingen die een regulier diploma behalen.
Wanneer een leerling de school voor vso verlaten heeft stelt de school nog tenminste een jaar haar kennis en ervaring beschikbaar aan de ketenpartner die de verantwoordelijkheid voor de leerling heeft overgenomen.

Kwaliteitsbewaking en verantwoording
Het ontwikkelingsperspectief, het individuele plan met verplichte voortgangsregistratie en de uitstroomgegevens die het Onderwijsnummer in kaart kan brengen, leiden tot data voor kwaliteitszorg. Scholen kunnen op deze manier immers zowel individueel als collectief inzicht krijgen in hun opbrengsten, zich ten opzichte van elkaar vergelijken en zowel horizontaal als verticaal verantwoording afleggen.

De Inspectie van het Onderwijs zal, op grond van de nieuwe wettelijke richtlijnen, een nieuw toezichtkader (v)so opstellen.

2.2. Het instrument wetgeving
Uitgangspunt bij de wijzigingen in wet- en regelgeving is om waar mogelijk aan te sluiten bij actuele, al dan niet sectoroverstijgende onderwijswet- en regelgeving. Het gaat dan onder meer om het wetsvoorstel referentieniveaus rekenen en taal, het wetsvoorstel Goed Onderwijs, Goed Bestuur, het Besluit VO-MBO, de competentiegerichte kwalificatiestructuur, etc. Een voorbeeld hiervan vormt het (nog goed te keuren) wetsvoorstel Goed Onderwijs Goed Bestuur. Dat maakt het op termijn mogelijk ook bij scholen voor (v)so in te grijpen in geval van langdurig achterblijvende leerresultaten.

3. Organisatie: Vorming regionale netwerken

3.1. Vorming regionale netwerken

Mijn inzet is dat alle leerlingen een passend onderwijsaanbod krijgen en er dus geen leerlingen meer zonder onderwijs op een wachtlijst staan of zelfs thuis zitten. De huidige organisatie biedt hiervoor onvoldoende waarborgen. Er zijn drie verschillende structuren binnen het onderwijs voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben: samenwerkingsverbanden Weer samen naar school (wsns) met scholen voor speciaal basisonderwijs (sbo), samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs met leerwegondersteunend (lwoo) en praktijkonderwijs (pro) en de regionale expertisecentra (rec's) met het (v)so en de lgf. Elke structuur heeft een eigen indicatiestelling, eigen bekostigingssystematiek en eigen verantwoordelijkheden. De onderzoeken van de inspectie en Ingrado, waarover ik u in de brief over Passend onderwijs in december 2008 heb geïnformeerd laten zien dat jaarlijks een groot aantal leerlingen op een wachtlijst staat of zelfs thuis zit. Al met al aanleiding genoeg naar mijn idee om niet alleen in te zetten op de kwaliteit van het onderwijs maar om ook verbetering te realiseren in de organisatie. Willen we voor alle leerlingen een passend onderwijsprogramma kunnen bieden, is een sluitend systeem voor leerlingenzorg noodzakelijk. Dit kan door de huidige samenwerkingsverbanden wsns en vo en de rec's te verbinden in regionale netwerken. In het overleg in december 2008 is de mogelijkheid besproken om Passend onderwijs in twee fasen in te voeren. Mijn voorstel is de inrichting en taken van het regionale netwerk vast te leggen in de eerste fase wetgeving. Streven is deze wet in 2011 in te voeren. De tweede fase wetgeving betreft de budgetfinanciering waarvan de inzet is deze zo snel mogelijk na de invoering van de eerste fase wetgeving in 2012 of 2013 in te voeren. In de bijgevoegde Derde voortgangsrapportage Passend onderwijs wordt u nader geïnformeerd over de stand van zaken uitwerking budgetfinanciering.

3.1.1.Samenstelling van het regionale netwerk

Van een bevoegd gezag kan niet worden verwacht dat deze (zelfstandig) voor alle leerlingen passend onderwijs kan bieden. Daarom gaan de bevoegde gezagsorganen samenwerken in een regionaal netwerk. In het netwerk nemen in ieder geval deel scholen voor po, vo, (v)so cluster 3 en 4. Sommige regio's betrekken ook gemeenten en andere partijen bij de ontwikkeling van Passend onderwijs. Hoewel ik van mening ben dat het goed is die partijen nauw te betrekken, wordt deelname niet wettelijk verplicht gesteld.

Een bevoegd gezag is voor elk van zijn scholen aangesloten bij een regionaal netwerk. Voor het reguliere po en vo geldt dat een bevoegd gezag per school slechts kan deelnemen aan één regionaal netwerk. Voor het (v)so geldt dit op het niveau van vestigingen (hoofd- nevenvestiging). De bevoegde gezagsorganen die deelnemen in het regionale netwerk richten een rechtspersoon op. Van belang is dat alle scholen in een regio deelnemen. In de wetgeving wordt daarom geregeld dat de deelname van een bevoegd gezag voor een school in de regio van het netwerk niet kan worden uitgesloten door de andere bevoegde gezagsorganen in het netwerk.

Uitgangspunt bij de vorming van de regionale netwerken zijn de huidige samenwerkingsverbanden wsns en vo en de rec's voor cluster 3 en 4. In de eerste fase Passend onderwijs kunnen de huidige structuren blijven bestaan, tenzij men deze regionaal al wil laten vervallen. Twee jaar na de inwerkingtreding van de eerste fase wetgeving vervallen de huidige structuren. Uiteraard kunnen de regio's er vanaf dat moment nog wel voor kiezen de structuren op vrijwillige basis te laten voortbestaan.

Om de overgang naar de definitieve vormgeving van de netwerken te stimuleren, kunnen de huidige samenwerkingsverbanden wsns, vo en de rec's tussentijds vervallen. Hiertoe moet wel aan een aantal voorwaarden worden voldaan:

4. Naar oordeel van de inspectie dient het regionale netwerk een adequaat onderwijscontinuüm ingericht te hebben;
5. Heeft de medezeggenschap op het niveau van het regionale netwerk ingestemd met het laten vervallen van de onderliggende structuur van samenwerkingsverbanden;

6. Zijn (financiële) afspraken zijn gemaakt over het personeel dat taken uitvoert voor de samenwerkingsverbanden.

Gelet op de schaalgrootte van het onderwijs aan leerlingen met visuele- en auditieve-/ communicatieve handicaps (clusters 1 en 2) nemen deze scholen en rec's niet deel in het regionale netwerk. Bovendien gaat het hier om heel specifieke expertise. Wanneer deze over 80 regio's verdeeld zou moeten worden, versnippert de expertise teveel. Gekozen is daarom voor een landelijke positionering. Met de clusters 1 en 2 worden aparte afspraken gemaakt om landelijk expertise en ondersteuning te organiseren voor leerlingen met een visuele of auditieve handicap. De afspraken die met deze sectoren worden gemaakt, worden meegenomen in de eerste fase wetgeving Passend onderwijs. Het betreft in ieder geval afspraken over de (budget)financiering.

3.1.2.Taken van het regionale netwerk

In de eerste fase Passend onderwijs krijgt het regionaal netwerk drie taken:
a. de inrichting van één loket
b. het inrichten van een 'onderwijscontinuüm': voor elke leerling is er een passend onderwijsaanbod en voor elke docent een passend ondersteuningsaanbod
c. ondersteuning van de ouders

Ad a. Inrichten één loket

Per regionaal netwerk wordt één loket voor indicatiestelling binnen het onderwijs ingericht. Omdat in de eerste fase Passend onderwijs de budgetfinanciering nog niet wordt ingevoerd, moeten de huidige criteria en procedures blijven bestaan. Gelet hierop en gelet op een zorgvuldig proces van de oude naar de nieuwe situatie wordt in de eerste fase wetgeving gestart volgens het zogenaamde 'front- backoffice' model. Dit betekent dat aanmelding via een centraal loket (front office) plaatsvindt maar dat de indicatiestelling door verschillende indicatieorganen worden uitgevoerd. Net als bij de regionale netwerken geldt dat het model 'front- backoffice' tijdelijk is. Uiterlijk twee jaar na de inwerkingtreding van de eerste fase Passend onderwijs dient, in samenhang met de invoering van de budgetfinanciering voor het (v)so en lgf één regionaal loket gerealiseerd te worden. De permanente commissie leerlingenzorg po voor plaatsing in het sbo, en de commissies voor de indicatiestelling voor plaatsing in het (v)so/ lgf vervallen dan. Er vindt nog een verkenning plaats naar de positionering van de regionale verwijzigingscommissie binnen het loket.

Om de overgang naar de definitieve vormgeving van de netwerken en de inrichting van één loket te stimuleren, kunnen de huidige indicatieorganen tussentijds worden opgeheven indien (financiële) afspraken zijn gemaakt over het personeel dat werkzaam is binnen de bestaande indicatieorganen en die als gevolg van de vorming van één loket mogelijk een andere functie (in het indicatietraject) krijgen. Dit kan alleen in samenhang met de vorming van het regionale netwerk.

Naast de indicatiestelling voor plaatsing in het sbo, voor een indicatie voor lwoo of plaatsing in het pro en de indicatiestelling voor (v)so/lgf, verzorgt het loket in de eerste fase wetgeving ook de integrale indicatiestelling voor leerlingen die naast extra ondersteuning in het onderwijs ook een indicatie voor jeugdzorg (indicatiestelling door BJZ) of AWBZ zorg (indicatie via CIZ) nodig heeft. Dit betekent dat met de betreffende indicatieorganen afspraken zijn gemaakt over het aanvragen van de indicaties, het gebruik van gegevens en begeleiding van ouders.

Ad b. Inrichten onderwijscontinuüm

Om ervoor te zorgen dat voor alle leerlingen een passend onderwijszorgaanbod kan worden gerealiseerd, richt het regionaal netwerk een 'onderwijscontinuüm' in. Dit betekent dat de bevoegde gezagsorganen in het netwerk gezamenlijk een voorzieningenaanbod inrichten dat mogelijkheden biedt om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben onderwijs te bieden. Immers, Passend onderwijs is geen inclusief onderwijs! Het gaat dan zowel om mogelijkheden binnen het reguliere onderwijs (met een lgf), als plaatsing in het sbo/ lwoo en pro als in het (v)so. Daarnaast kunnen speciale klassen worden ingericht (bijvoorbeeld de zogenaamde 'auti-klassen' voor leerlingen met een stoornis in het autistisch spectrum) en kan ingezet worden op symbiose (zodat leerlingen een deel van het programma volgen in het speciaal- en een deel in het regulier

onderwijs volgen). Tot slot kunnen de voorzieningen voor Rebound, Herstart en Op de rails een plek krijgen in het onderwijscontinuüm.

Ad c. Ondersteunen ouders
Derde taak van het netwerk betreft de verantwoordelijkheid van de collectieve betrokkenheid van de ouders via de medezeggenschapsraad en de ondersteuning van ouders bij het vinden van een passend onderwijszorgaanbod (zie ook hieronder versterken positie ouders).

Voor de uitvoering van de taken ontvangt het regionale netwerk vanaf de invoering van de wet, in 2011 bekostiging vanuit het rijk. Voor de invoering van Passend onderwijs heeft het kabinet € 60 miljoen gereserveerd. Een deel hiervan wordt toegekend aan de netwerken om Passend onderwijs te realiseren. Zoals in de brief waar deze notitie een bijlage van is, vind ik het van belang dat zoveel mogelijk middelen ten goede komen aan het primaire proces in de klas. Dat betekent dat de middelen gericht ingezet moeten worden voor onder meer scholing en ondersteuning van leerkrachten en meer handen in de klas.

3.2. Versterken positie ouders
Wanneer de bevoegde gezagsorganen in een regionaal netwerk meer ruimte krijgen om voor alle leerlingen een passend onderwijsaanbod te ontwikkelen, is het van belang om de ouders in positie te brengen. In het kader van Passend onderwijs wordt hun positie daarom langs twee lijnen versterkt: op collectief- en op individueel niveau.

Op collectief niveau krijgen ouders (en leraren en leerlingen) inspraak op het niveau van het netwerk. Belangrijk onderwerp waarop de ouder- en personeelsgeleding van de medezeggenschap inspraak krijgen is de vormgeving van het onderwijscontinuüm. De Wet medezeggenschap scholen (WMS) kent op dit moment een zogenaamde kanbepaling voor de inrichting van bovenbestuurlijke medezeggenschap. Deze wordt omgezet in een verplichte inrichting van medezeggenschap op het niveau van het regionale netwerk. Naast deze wettelijke bepaling is het van belang dat niet alleen de ouders in de medezeggenschapsraad worden betrokken, maar dat ook de overige ouders worden geraadpleegd. Zoals in de derde voortgangsrapportage staat, wordt door de onderwijsorganisaties nog onderzocht hoe de achterbanraadpleging het beste kan worden vormgegeven.

Op het niveau van de individuele ouder van een kind dat extra ondersteuning nodig heeft, krijgen de ouders ondersteuning bij het vinden van een passende onderwijsplek. Hiertoe wordt binnen het regionale netwerk een onafhankelijk oudersteunpunt ingericht waar ouders terecht kunnen voor informatie en advies. Ook krijgen zij indien nodig een trajectbegeleider bij het doorlopen van de indicatieprocedure. Het regionale netwerk dient een onafhankelijke commissie in te richten waar ouders terecht kunnen als zij het niet eens zijn met het geboden aanbod. Indien de tussenkomst deze commissie niet tot plaatsing leidt, kunnen ouders/ school terecht bij een landelijke onafhankelijke geschillencommissie. Daarnaast wordt per 1 augustus 2009 de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronisch zieken van toepassing op het funderend onderwijs, wat ook tot een versterking van de positie van individuele ouders leidt.

3.3. Versterken positie leraren
Op collectief niveau krijgen zoals gezegd ook leerkrachten inspraak op het niveau van het netwerk. Belangrijk onderwerp is de vormgeving van het onderwijscontinuüm en wat docenten nodig hebben om passend onderwijs in de klas te realiseren. De Wet medezeggenschap scholen (WMS) kent op dit moment een zogenaamde kanbepaling voor de inrichting van bovenbestuurlijke medezeggenschap. Deze wordt omgezet in een verplichte inrichting van medezeggenschap op het niveau van het regionale netwerk.

De modernisering van met name het (v)so brengt behoefte aan een andere invulling van het docentschap met zich mee. De huidige wetgeving maakt reeds nu al veel mogelijk. Uitgangspunt is dat deze wetgeving het aanstellen van personeel met een ander profiel dan zuiver onderwijsgevend maar op een vergelijkbaar (schaal)niveau mogelijk maakt. Mocht dat onverhoopt toch op hindernissen stuiten, dan worden die voor het vso weggenomen in de nieuwe wetgeving.

Planning wetgeving

4.1. Kwaliteit

Inwerkingtreding 2009

- Kerndoelen so

Inwerkingtreding 2010

- Referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen/wiskunde

Inwerkingtreding 2011

- Referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen/wiskunde vso;
- In kaart brengen ontwikkelingsperspectief, voortgangsregistratie en transitiedocument;
- Drie leerwegen in het vso, (arbeidsmatige) dagbesteding, arbeidsmarktgericht en diplomagericht (inhoud en afsluiting)

4.2. Vorming regionale netwerken

Op basis van hetgeen in hoofdstuk 2. over de vorming van de regionale netwerken is beschreven, ziet het invoeringstraject voor de regionale netwerken er als volgt uit:

Inwerkingtreding 2011

- Vorming regionale netwerken, startend vanuit de huidige structuren (samenwerkingsverbanden vo, samenwerkingsverbanden wsns en de rec's);
- taken van het netwerk:
  → er is een onderwijscontinuüm ingericht (palet aan voorzieningen en mogelijke ondersteuningsvormen voor leerlingen die extra begeleiding nodig hebben)
  → alle leerlingen krijgen een passende onderwijsplek geboden ('plaatsgarantie')
  → er is één loket voor de indicatiestelling binnen het onderwijs ingericht ('front-backofficemodel');
  → het loket draagt zorg voor integrale indicatiestelling van leerlingen die naast extra onderwijsondersteuning ook een indicatie voor (jeugd)zorg nodig hebben;
- regionaal is er de mogelijkheid om huidige structuren (onder voorwaarden) te laten vervallen;
- medezeggenschap (voor ouders en personeel) op niveau van het regionaal netwerk;
- ondersteuning van ouders bij de indicatiestelling en plaatsing.

Inwerkingtreding 2013

- de huidige structuren voor samenwerkingsverbanden en indicatieorganen vervallen;
- regionale netwerken kunnen op grond van eigen beleid bestaande structuren handhaven;
- invoering budgetfinanciering.